

Projekt
z dnia 29 lipca 2010 r.

Uchwała Nr
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010 – 2016”.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) postanawia się, o następującej:

§ 1.

Przyjmuje się „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010 – 2016” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do projektu uchwały Nr
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia
w sprawie przyjęcia Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Ostrołęce na lata 2010 - 2016

**Program
Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Ostrołęce
na lata 2010 - 2016**

Ostrołęka, sierpień 2010 r.

Spis treści:

- I. Akty prawne regulujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- II. Wstęp:
 - Opis zjawiska przemocy w rodzinie.
 - a) rodzaje przestępstw mieszczących się w pojęciu przemocy w rodzinie,
 - b) postępowanie w sytuacji powzięcia podejrzenia o zaistnieniu przemocy w rodzinie,
 - c) podstawowe zasady przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- III. Cele programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
 1. Cel główny.
 2. Cele szczegółowe.
 3. Wskaźniki osiągnięcia celów.
- IV. Adresaci programu.
- V. Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Ostrołęki.
- VI. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ostrołęce.
- VII. Schemat organizacyjny systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce – załącznik nr 1 do programu.
- VIII. Harmonogram działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010 – 2016 – załącznik nr 2 do programu.
- IX. Spodziewane efekty.
- X. Monitoring i ewaluacja.
- XI. Budżet (przewidywane skutki finansowe).

I. Akty prawne regulujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 170, poz. 473 ze zm.),
- 5) kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.),
- 6) kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r., (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.),
- 7) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (na lata 2006 – 2016) Uchwała nr 162/206 Rady Ministrów w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z dnia 25 września 2006 r. (Kancelaria Rady Ministrów RM 111-132-06).

II. Wstęp

Przemoc jest przestępstwem, które godzi w zagwarantowaną w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej godność człowieka. Jest to przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności.

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych” (art. 30 Konstytucji).

Opis zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, zwana także przemocą domową, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody.

Definicji przemocy jest wiele. Według słownika języka polskiego przemoc to: „ **fizyczna przewaga wykorzystywana do celów bezprawnych dokonywanych na kimś; narzucona bezprawnie władza, panowanie; czyny bezprawne dokonywane z użyciem siły, gwałt**”.

Prawna definicja przemocy w rodzinie została przedstawiona w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: „ **Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą**”.

Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria na podstawie których rozpoznaje się przemoc:

- 1) **intencjonalność** – działania sprawcy są celowe i zamierzone,
- 2) **dysproporcje sił** – w rodzinach gdzie dochodzi do przemocy zawsze istnieje nierównowaga sił, jedna osoba jest słabsza, druga silniejsza, nie tylko fizycznie także pod względem psychicznym, kulturowym, społecznym czy materialnym,
- 3) **naruszenie godności i praw** – sprawca poniża ofiarę, pozbawia godności, prawa do szacunku, godziwych warunków życia, ochrony zdrowia,
- 4) **powodowanie cierpienia i szkód** – ofiary doznają szkód fizycznych i psychicznych.

Przemoc w rodzinie przyjmuje różne formy: przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej. Najczęściej ofiary doświadczają kilku jej form jednocześnie. Zespół zachowań prowadzących do zdominowania i objęcia pełną kontrolą życia partnera, co ubezwłasnowolnia ofiarę, nazwano w literaturze przedmiotu maltretowaniem.

Pierwszym ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest dostrzeżenie problemu. Wprawdzie przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym, to jednak systematycznie prowadzone badania pokazują, że rozmiary zjawiska są duże. Najczęściej przemoc w rodzinie kierowana jest przez mężów wobec żon i dzieci lub przez dorosłych wobec dzieci. Kobiety i dzieci stanowią 85-90 % ofiar przemocy domowej. Polskie

dane pokazują, że 28-34 % małżonków stosuje jakąś formę przemocy. Liczba skazanych za przestępstwa przeciwko rodzinie wynosi około 12-15 % wszystkich wyroków sądowych. Dane wskazują, że 60 % osób doznających przemocy ma objawy PTSD (PTSD to Zespół stresu pourazowego, zaburzenie stresowe pourazowe - rodzaj zaburzenia lękowego będący efektem przeżycia traumatycznego wydarzenia) oraz inne zaburzenia lękowe, cierpią na depresję (ok. 60-80 %), częściej zapadają na choroby somatyczne, nadużywają alkoholu i sięgają po środki psychoaktywne (16% kobiet ofiar przemocy nadużywa alkoholu). Dramatyczne wydarzenia życiowe pogłębiają stres, który może prowadzić u ofiary do ostrego kryzysu czyniąc ją niezdolną do prawidłowego funkcjonowania społecznego, rodzinnego i zawodowego. W miarę narastania sytuacji stresowej zwykłe mechanizmy radzenia sobie nie przynoszą ulgi, osoba w sytuacji kryzysowej często doświadcza ekstremalnych uczuć: lęku, żalu, wrogości, bezradności, beznadziejności, poczucia wyobcowania wobec siebie, rodziny, społeczeństwa. Stres może stanowić reakcję na pojedyncze zdarzenie lub kilka zdarzeń występujących jednocześnie jedno po drugim. Ponieważ stres może poważnie zakłócić równowagę psychiczną człowieka i zaburzyć jego działanie, dlatego każda osoba przeżywająca kryzys wymaga pomocy. Najczęściej udzielają jej wsparcia osoby bliskie: rodzina, przyjaciele lub grupy samopomocowe. Osoby pozbawione naturalnego systemu wsparcia po przeżyciach szczególnie dramatycznych doświadczeń, **powinny zostać objęte profesjonalną interwencją kryzysową**. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania przez osobę w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonania lub złagodzenia objawów reakcji kryzysowej, zapobieżeniu przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie. W przypadku braku naturalnego wsparcia pomoc może tylko specjalista. „**Interwencja kryzysowa** stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy” (art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

a) Rodzaje przestępstw mieszczących się w pojęciu przemocy w rodzinie

Kodeks karny

- uszkodzenie ciała – przestępstwo ścigane częściowo na wniosek,
- groźba – przestępstwo ścigane na wniosek,
- znęcanie się - przestępstwo ścigane z urzędu,
- zmuszanie do obcowania płciowego lub do innych czynności seksualnych - przestępstwo ścigane na wniosek,
- molestowanie seksualne małoletnich – przestępstwo ścigane z urzędu.

W świetle doktryny i orzecznictwa sądowego znęcanie się fizyczne polega na zadawaniu bólu fizycznego osobie pokrzywdzonej (np.: bicie, duszenie, kopanie, szarpanie za włosy), znęcanie psychiczne to np.: uporczywe obrzucanie obelgami, straszenie, poniżanie, wyszydzanie, niszczenie rzeczy.

Przestępstwo w formie znęcania się jest **ścigane z urzędu** – nie wymaga złożenia wniosku o ściganie. Zawiadomienie o przestępstwie można złożyć osobiście w najbliższej jednostce policji bądź prokuraturze rejonowej. Można również pisemnie powiadomić o zdarzeniu właściwe instytucje.

b) Postępowanie w sytuacji powzięcia podejrzenia o zaistnieniu przemocy w rodzinie

Zawiadomienie o przestępstwie może, ale nie musi złożyć osoba pokrzywdzona. Powinien to uczynić każdy, kto dowiedział się o zaistnieniu przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego.

Niewywiązanie się z tego obowiązku rodzi odpowiedzialność karną z faktu skutków zaniechania.

c) Podstawowe zasady przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo **osoby doznającej przemocy (ODP)**.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialna jest **osoba stosująca przemoc (OSP)**, bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.

4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest **zatrzymanie przemocy**, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Osoba doznająca przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

III. Cele programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

1. Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Ostrołęce oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele szczegółowe:

- a) zapewnienie kompleksowej pomocy specjalistycznej (psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej) rodzinom, w których występuje przemoc w rodzinie,
- b) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- c) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- d) zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej,
- e) poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

3. Wskaźniki osiągnięcia celów:

Ad. 2 a)

- liczba udzielonych ogółem porad specjalistycznych,
- liczba udzielonych porad prawnych,
- liczba udzielonych porad psychologicznych,
- liczba udzielonych porad pedagogicznych,
- liczba udzielonych porad przez pracowników socjalnych,
- liczba podjętych interwencji kryzysowych,
- liczba osób objęta terapią indywidualną,

- liczba osób korzystająca z pomocy grup samopomocowych,

Ad. 2 b)

- liczba osób objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie pod nazwą „Niebieska Karta”,
- ilość podjętych interwencji kryzysowych wobec ofiar przemocy w rodzinie,
- ilość instytucji, które działają w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez Policję,
- ilość wniosków złożonych do Prokuratury przez instytucje pomocowe w sprawach o przemoc w rodzinie,
- ilość stwierdzonych przypadków rozstań małżeńskich w celu zapewnienia ochrony ofiar przemocy i ich dzieci,
- liczba osób przebywających w schronieniu OIK ze względu na przemoc w rodzinie,
- ilość wyroków w sprawach karnych z art. 207 lub inne przestępstwa ze stosowaniem przemocy w rodzinie,
- ilość wyroków Sądu Rodzinnego w sprawach dzieci krzywdzonych – ofiar przemocy,
- ilość spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze wobec sprawców przemocy,

Ad. 2 c)

- liczba osób wobec których zastosowano: zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, tymczasowe aresztowanie, nakaz opuszczenia mieszkania, orzeczenie eksmisji,
- liczba osób stosujących przemoc skierowanych do OIK przez Sąd, kuratorów, Policję, Prokuraturę lub zgłaszających się indywidualnie w celu pracy nad zmianą swojego agresywnego zachowania,
- ilość ponownych incydentów stosowania przemocy wśród sprawców objętych procedurą „Niebieska Karta”,
- ilość udzielonych konsultacji osobom stosującym przemoc,
- liczba sprawców zobowiązanych wyrokiem Sądu do uczestnictwa w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,

- liczba osób stosujących przemoc objętych oddziaływaniami korekcyjno-educacyjnymi,
- liczba osób stosujących przemoc, które zakończyły program korekcyjno-educacyjny,
- ilość indywidualnych spotkań korekcyjno-educacyjnych,
- ilość wykonanych eksmisji sprawców przemocy w stosunku do ilości wyroków,

Ad. 2 d)

- liczba osób objętych działaniami edukacyjno-profilaktycznymi,
- ilość spotkań, pogadanek, szkoleń, audycji itp. dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Ad. 2 e)

- liczba osób objętych szkoleniami, warsztatami, superwizją,
- liczba osób profesjonalnie przygotowanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie,
- ilość spraw rozpatrzonych przez zespoły interdyscyplinarne.

IV. Adresaci programu:

- 1) osoby doznające przemocy w rodzinie, w tym: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne,
- 2) osoby stosujące przemoc,
- 3) świadkowie przemocy w rodzinie,
- 4) rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci,
- 5) przedstawiciele instytucji i służb miejskich pracujący z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc,
- 6) przedstawiciele władz lokalnych,
- 7) mieszkańcy Ostrołęki.

V. Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Ostrołki

Za wyjściowe dane na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie uznano dane opracowane przez **Komendę Miejską Policji w Ostrołęce**.

Tabela nr 1. Liczba interwencji domowych

Rok	Liczba interwencji domowych Ogółem	W tym dotyczących przemocy w rodzinie procedura „Niebieskie Karty”
2007	613	592
2008	447	442
2009	486	462

Źródło: Komenda Miejska Policji w Ostrołęce

Tabela nr 2. Ofiary przemocy w rodzinie

Rok	Ogólna liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	w tym mężczyźni	udział %	w tym kobiety	udział %	w tym małoletni do 13 r. ż.	udział %	w tym małoletni w wieku 13-18 lat	udział %
2007	1 199	65	5,42	577	48,12	390	32,53	167	13,09
2008	800	30	3,75	440	55,00	224	28,00	106	13,25
2009	812	62	7,63	458	56,40	179	22,04	113	13,92

Źródło: Komenda Miejska Policji w Ostrołęce

Tabela nr 3. Sprawcy przemocy w rodzinie

Rok	Ogólna liczba sprawców przemocy domowej	w tym mężczyźni	udział %	w tym kobiety	udział %	w tym nieletni	udział %	Sprawcy pod wpływem alkoholu	udział %
2007	598	579	96,82	17	2,84	2	0,33	479	80,10
2008	443	436	98,42	7	1,58	0	-	358	80,81
2009	482	473	98,13	9	1,87	0	0	366	75,93

Źródło: Komenda Miejska Policji w Ostrołęce

Z danych wynika, że liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie w roku **2009** wyniosła **486** przypadków.

Analiza struktury pokrzywdzonych i sprawców przemocy w rodzinie wskazuje, że:

- najliczniejszą grupę **ofiar** przemocy stanowią:
 - kobiety **458** (tj.: **56,40%**),
 - dzieci do 13 r.ż. **113** (ok. **13,92%**),
- najliczniejszą grupę **sprawców** przemocy stanowią mężczyźni **473** (**98,13%**),
- **366** (**75,93%**) sprawców było pod wpływem alkoholu.

Na podstawie danych **Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce** ustalono liczbę osób, którym pracownicy socjalni udzielili pomocy z tytułu występowania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 4. Dane liczbowe dot. pomocy rodzinom, w których występowała przemoc w rodzinie

Rok	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2007	55	29	101

2008	110	80	303
2009	212	122	420

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

Pracownicy socjalni MOPR rozpoczęli w latach 2007 - 2009r. procedurę dotyczącą przemocy w rodzinie pod nazwą „Pomoc Społeczna - Niebieska Karta ” w **59** rodzinach.

Z dokumentacji **Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce** wynika, że w okresie od 1.01.2009 r. do 31.12.2009 r. zostało zarejestrowanych **166** przypadków stosowania przemocy domowej, w tym w:

- 145 przypadkach stosowano wobec ofiary przemoc fizyczną,
- 158 przypadkach przemoc psychiczną,
- 33 przypadkach przemoc ekonomiczną,
- 7 przypadkach przemoc seksualną,
- 5 przypadkach wyrzucano ofiarę z domu.

Pomocą psychologiczną, pedagogiczną, prawną i socjalną objęto **610** osób, w tym osoby doznające przemocy i osoby stosujące przemoc.

Pomocy w formie schronienia w OIK udzielono **22** osobom (w tym **12** dzieciom) doznającym przemocy domowej.

Komenda Miejska Policji w Ostrołęce poinformowała OIK o prowadzeniu w **112** rodzinach procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie pod nazwą „Niebieska Karta”, w każdym zgłoszonym przypadku specjaliści OIK podejmowali stosowne działania.

VI. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ostrołęce

1. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) **zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie** są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia

12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, ze zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W celu realizacji ww. zadań uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 2) pracy Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce,
- 3) świadczeniu pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w Grupie Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy,
- 4) świadczeniu pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar przemocy,
- 5) świadczeniu pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej dla osób doznających przemocy, w tym dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych,
- 6) zapewnieniu, osobom doznającym przemocy, schronienia w OIK,
- 7) realizacji programu korekcyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 8) współpracy między różnymi instytucjami, organizacjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w Ostrołęce.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- tryb i sposób powoływania, i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania zostanie określony przez Radę Miasta Ostrołęki,
- powołanie zespołu interdyscyplinarnego należy do kompetencji Prezydenta Miasta Ostrołęki.

VII. Schemat organizacyjny systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce - załącznik nr 1 do programu.

Jednostką koordynującą działania wynikające z Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce.

Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

VIII. Harmonogram działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010 – 2016 – załącznik nr 2 do programu.

IX. Spodziewane efekty

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Ostrołęki.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy.
3. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
4. Wzrost świadomości społeczeństwa o przemocy w rodzinie i sposobach postępowania.
5. Pogłębienie wiedzy specjalistów udzielających pomocy i wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy.
6. Wypracowanie wspólnej procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez właściwe instytucje, organizacje i społeczność lokalną zaangażowaną w pomoc.

X. Monitoring i ewaluacja

1. Bieżące zbieranie informacji przez Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – OIK w Ostrołęce od realizatorów Programu: policji, sądu, szkół, zakładów opieki zdrowotnej (przychodni, szpitala), pogotowia ratunkowego, straży miejskiej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), w celu dokonania pomiaru skali zjawiska przemocy w rodzinie w Ostrołęce.

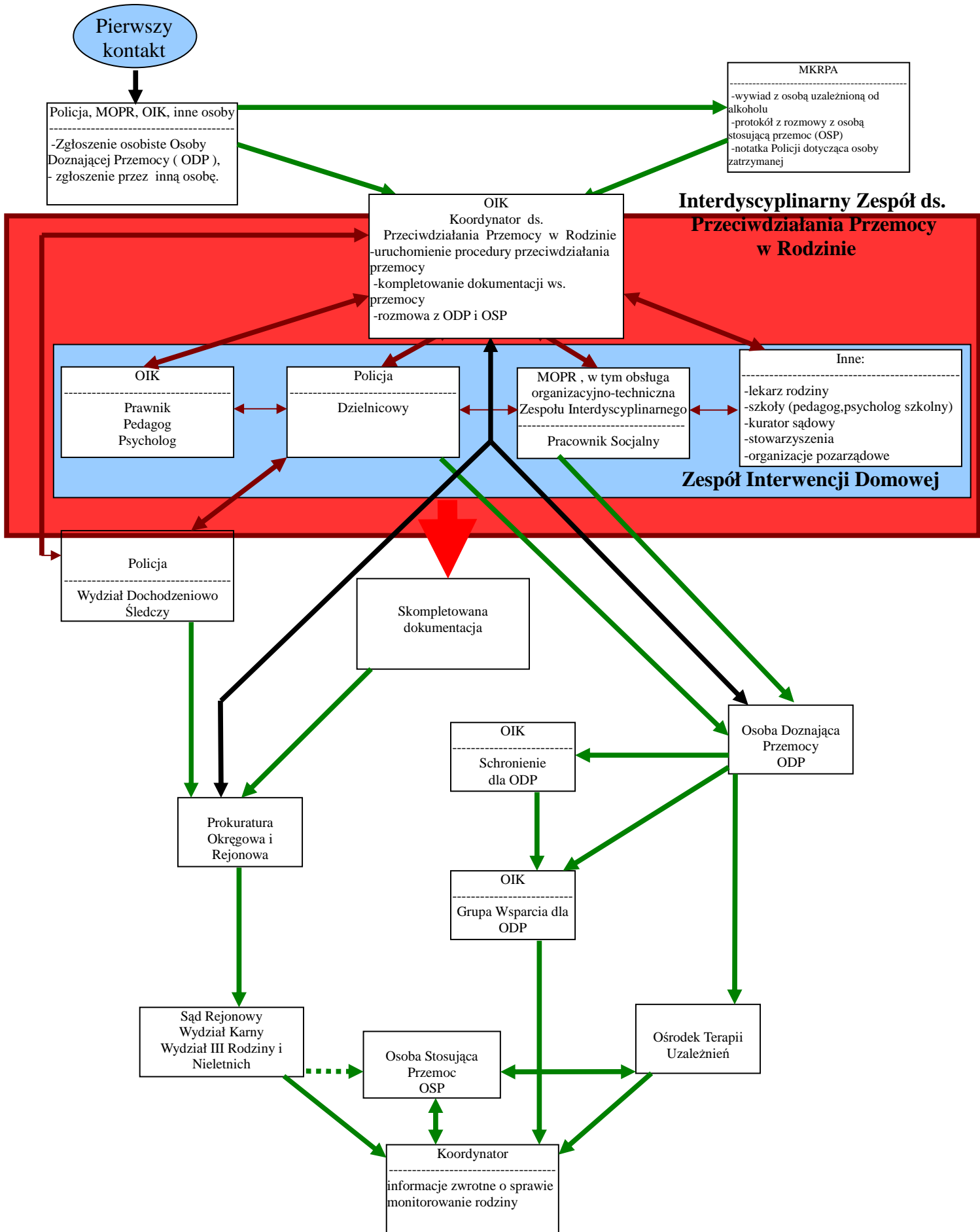
2. Opracowanie i bieżące korygowanie mapy zasobów środowiska lokalnego na podstawie sporządzonej diagnozy zasobów infrastruktury lokalnej (instytucji, organizacji pozarządowych, świetlic) działających na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy.
3. Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy mieszkańców Ostrołęki wobec przemocy w rodzinie, oraz uzyskać informacje dot. form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy. Właściwa postawa sąsiadów – świadków przemocy wpływa na szybkość reagowania i podejmowania interwencji w celu zatrzymania przemocy. Badania prowadzone będą w formie ankiet i/lub wywiadów.
4. Przeprowadzanie badań pozwalających określić poziom kompetencji oraz kwalifikacje pracowników lokalnych służb, instytucji i organizacji, których statutowym zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
5. Inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Ewaluacja programu prowadzona będzie na podstawie rocznego raportu z podejmowanych działań, na rzecz zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce, sporządzonego przez Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – OIK w Ostrołęce. Analiza realizowanych działań będzie podstawą do ewentualnego wprowadzania zmian w harmonogramie programu w celu uzyskania wyznaczonego celu.

XI. Budżet (przewidywane skutki finansowe)

Źródło finansowania zadań Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce stanowią:

- środki finansowe z budżetu Miasta Ostrołęki,
- dotacje celowe z budżetu państwa,
- środki pozyskiwane z innych źródeł.

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE OSTROŁĘKA

VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W OSTROŁĘCE NA LATA 2010 – 2016

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
I.	Systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Ostrołęce.	a) rejestrowanie przypadków przemocy w rodzinie, b) wypracowanie wspólnej metodologii zbierania informacji dot. zjawiska przemocy w rodzinie, c) przeprowadzenie diagnozy i ustalenie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pozarządowych, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie i korygowanie mapy zasobów środowiska lokalnego , d) przeprowadzenie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na terenie	wszyscy realizatorzy Programu OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu	2010 – 2016

		<p>Ostrołęki, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania,</p> <p>e) sporządzanie rocznego raportu z podejmowanych działań na rzecz zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększania skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce. do dnia 30 maja danego roku kalendarzowego.</p>	OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu	
II.	Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanых wśród dzieci i młodzieży.	<p>a) opracowanie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych,</p> <p>b) organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, klubów itp.).</p>	<p>pedagodzy szkolni, OIK</p> <p>pedagodzy szkolni, MOPR, Policja, organizacje pozarządowe, WPOW.</p>	2010 - 2016
III.	Edukacja osób dorosłych.	<p>a) opracowanie i realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych skierowanych do osób dorosłych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>b) zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa indywidualnego i grupowego dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc,</p> <p>c) realizacja specjalistycznych szkoleń z zakresu świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (udzielania wsparcia, kierowania osoby doznającej przemocy do właściwych instytucji, wzmacniania konsekwentnych zachowań i postaw) dla:</p>	<p>OIK</p> <p>Urząd Miasta Ostrołęki, OIK,</p> <p>Urząd Miasta Ostrołęki, OIK, realizatorzy programu.</p>	2010 – 2016

		<p>pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników służby zdrowia, kuratorów sądowych, dzielnicowych, osób działających w organizacjach pozarządowych,</p> <p>d) prowadzenie szkoleń dla pracowników Policji, ze szczególnym uwzględnieniem służb patrolowo-interwencyjnych, dzielnicowych i wydziału dochodzeniowo-śledczego,</p> <p>e) popularyzacja wiedzy nt. przemocy w rodzinie oraz informacji o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy.</p>	<p>Policja, OIK</p> <p>wszyscy realizatorzy Programu</p>	
IV.	Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc w rodzinie.	<p>a) udzielanie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego) oraz poradnictwa medycznego,</p> <p>b) udzielanie pomocy w formie schronienia osobom doznającym przemocy,</p> <p>c) psychologiczna pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez wsparcie Grupy Samopomocowej dla Osób Doznających Przemocy,</p> <p>d) specjalistyczna pomoc dla dzieci, ofiar przemocy w rodzinie,</p>	<p>OIK, MOPR, Służba Zdrowia</p> <p>OIK</p> <p>OIK</p> <p>OIK, Porad. Psychologiczno-Pedagogiczna, Pedagogzy szkolni, Służba Zdrowia, MOPR</p>	2010 - 2016

		e) ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.	OIK, Służba Zdrowia, MOPR, Policja, Prokuratura, Sąd	
V.	Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.	<p>a) funkcjonowanie Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadania Koordynatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie pomocy rodzinom, w których oprócz problemów alkoholowych zachodzi podejrzenie stosowania przemocy, - koordynowanie prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy wg schematu stanowiącego załącznik Nr 1 do Programu, - prowadzenie własnej dokumentacji potwierdzającej występowanie przemocy w rodzinie, w tym: notatek służbowych z obserwacji, protokołów z rozmów z osobami doznającymi przemocy domowej i członkami ich rodzin, protokołów z rozmów z osobami stosującymi przemoc, - prowadzenie dyżurów w OIK w celu udzielania 	Koordynator - OIK przy współpracy wszystkich realizatorów Programu	2010 - 2016

		<p>wsparcia osobom doznającym przemocy, kierowania ich do właściwych specjalistów, instytucji a także motywowania ich do udziału w Grupie Samopomocowej dla Osób Doznających Przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną i inne przestępstwa, - występowanie do Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce z wnioskami o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie, - odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne, - motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej, - podejmowanie natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc poprzez działania Zespołu Interwencji Domowej (załącznik Nr 1 do Programu), - monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 		
--	--	---	--	--

		<p>- prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,</p> <p>- występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk, tj. o znęcanie się nad rodziną lub inne przestępstwa ze stosowaniem przemocy, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed Sądem.</p>		
VI.	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.	<p>a) izolowanie osób stosujących przemoc od ofiar przemocy, zgodnie z obowiązującymi przepisami,</p> <p>b) wprowadzenie do stosowanej już procedury „Niebieska Karta” obowiązku odbywania rozmów prewencyjnych z osobami stosującymi przemoc o konsekwencjach prawnych ich czynów i informowanie o możliwości korzystania przez nich z pomocy psychologicznej,</p> <p>c) realizowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie konsultacji dla osób stosujących przemoc i członków ich rodzin, - prowadzenie grupy korekcyjno-edukacyjnej dla osób stosujących przemoc (za grożącą karę pozbawienia wolności). 	<p>Policja, Sąd, Prokuratura</p> <p>Policja, Koordynator OIK</p> <p>OIK, Policja, Sąd, Prokuratura, MOPR</p> <p>OIK</p> <p>OIK</p>	2010-2016
VII.	Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej.	a) publikacja artykułów w prasie lokalnej oraz na stronach internetowych, mających na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających niesienie wsparcia osobom doznającym przemocy,	wszyscy realizatorzy Programu	2010 – 2016

		<p>a także przekazanie informacji jak należy reagować na stosowanie przemocy i skutecznie udzielać pomocy,</p> <p>b) opracowywanie i rozpowszechnianie plakatów, ulotek, broszur informujących o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających pomocy i wsparcia w tym zakresie,</p> <p>c) aktualizacja informatora „Gdzie szukać pomocy”</p>	<p>wszyscy realizatorzy Programu</p> <p>Urząd Miasta Ostrołęki</p>	
VIII	Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.	<p>a) powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracownicy OIK, - przedstawiciele MOPR, - przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - przedstawiciele Urzędu Miasta Ostrołęki, - przedstawiciele Policji, - przedstawiciele oświaty, - przedstawiciele Sądu Rodzinnego i Karnego, - przedstawiciele Służby Zdrowia, - przedstawiciele Prokuratury (jako konsultant), - przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, <p>b) stała współpraca OIK z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi MOPR i członkami MKRPA oraz innymi podmiotami zajmującymi się</p>	<p>Rada Miasta Ostrołęki w drodze uchwały określi tryb i sposób powoływania, i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Zespół interdyscyplinarny powołuje Prezydent Miasta Ostrołęki</p> <p>OIK z wszystkimi realizatorami Programu</p>	2010

		<p>pomocą osobom doznającym przemocy. Funkcjonowanie Zespołu Interwencji Domowej (w oparciu o przedstawicieli Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc (praktyczne wykonanie procedur interwencji służb wynikających z: Policja – Zarządzenia Nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 r.; Pomoc Społeczna – ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.; MKRPA – ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.),</p> <p>c) uczestnictwo w interdyscyplinarnych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w celu podniesienia umiejętności pracy i lepszego radzenia sobie ze stresem,</p> <p>d) inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>wszyscy realizatorzy Programu</p> <p>wszyscy realizatorzy Programu</p>	
--	--	--	---	--

**Uzasadnienie
do projektu uchwały
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 29 lipca 2010 r.**

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010 – 2016”.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) lub ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.).

Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminę i powiat obowiązek opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Ostrołęce. Przemoc w rodzinie, zwana także przemocą domową, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody. Prawna definicja przemocy w rodzinie została przedstawiona w ww. ustawie „Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym, najczęściej kierowana jest przez mężów wobec żon i dzieci lub przez dorosłych wobec dzieci. Dane wskazują, że 60 % osób doświadczających przemocy ma objawy zespołu stresu pourazowego oraz inne zaburzenia lękowe. Osoby te cierpią na depresję (ok. 60-80 %), częściej zapadają na choroby somatyczne, nadużywają alkoholu i sięgają po środki psychoaktywne (16% kobiet ofiar przemocy nadużywa alkoholu). W miarę narastania sytuacji stresowej zwykłe mechanizmy radzenia sobie nie przynoszą ulgi. Dlatego każda osoba przeżywająca kryzys wymaga pomocy. Najczęściej udzielają jej wsparcia osoby bliskie: rodzina, przyjaciele lub grupy samopomocowe. Osoby pozbawione naturalnego systemu wsparcia po przeżyciach szczególnie dramatycznych doświadczeń, powinny zostać objęte profesjonalną interwencją kryzysową.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Na Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wskazano Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce.

Utworzony zostanie spójny system współpracy między różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w Ostrołęce, który zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ostrołęce. Proponowane działania mają charakter długofalowy. Ich realizacja zwiększy skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie a także podniesie poziom świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ewaluacja programu prowadzona będzie na podstawie uzyskanej informacji od podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Ostrołęki. Analiza podejmowanych działań będzie podstawą do ewentualnego wprowadzania zmian w harmonogramie programu w celu uzyskania wyznaczonego celu.

Źródło finansowania zadań Programu stanowią będą środki finansowe z budżetu Miasta Ostrołęki, dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.